

ครั้งที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2561

“การเลี้ยงกบ”

ข่าวประชาสัมพันธ์ สำนักปลัด

แผนงานการเกษตร งานส่งเสริมการเกษตร

เทศบาลตำบลยางหล่อ

กบ มีรูปร่างโดยรวม คือ เป็นสัตว์ไม่มีหาง เพราะกระดูกสันหลังส่วนหางได้เชื่อมรวมเป็นชิ้นเดียวยาวกบในระยะวัยอ่อนจะมีลักษณะแตกต่างไปจากตัวเต็มวัยอย่างชัดเจน เรียกว่า “ลูกอ๊อด” มีรูปร่างคล้ายปลา การสืบพันธุ์ของกบนั้นมีหลากหลายมาก ส่วนการปฏิสนธิจะเกิดขึ้นภายนอกตัว โดยทั้ง 2 เพศมีพฤติกรรมกอดรัดกันระหว่างผสมพันธุ์ กบส่วนมากจะป้องกันดูแลไข่ นอกจากบางชนิดเท่านั้นที่เก็บไข่ไว้บนหลัง ที่ขา ในถุงบนหลัง หรือในช่องท้อง หรือบางชนิดวางไข่ติดไว้กับพืชน้ำที่เติบโตในน้ำหรือบนกิ่งไม้ของต้นไม้เหนือน้ำและเผ่าไข่ไว้

การเลือกสถานที่ที่จะสร้างคอกกบ หรือ บ่อเลี้ยงกบ

1. ควรเป็นที่ที่อยู่ใกล้บ้านสะดวกต่อการดูแลรักษาและป้องกันศัตรู
2. เป็นที่สูงที่ดอนเพื่อป้องกันน้ำท่วม
3. พื้นที่เหมาะสมสะดวกต่อการสร้างคอกและแอ่งน้ำในคอก
4. ใกล้แหล่งน้ำเพื่อสะดวกต่อการถ่ายเทน้ำ
5. ให้ห่างจากถนนเพื่อป้องกันเสียงรบกวนกบจะได้พักผ่อนเต็มที่โตเร็ว

บ่อ หรือคอกเลี้ยงกบ

ที่จะทำบ่อเลี้ยงกบ ไม่ว่าจะ เป็นสภาพบ่อปูนหรือคอกเลี้ยงจะต้องไม่ควรอยู่ไกลจากที่อยู่อาศัยมากนัก เพราะศัตรูของกบมีมาก โดยเฉพาะกบนั้นเมื่อตกใจเพราะมีภัยมา มันจะไม่ส่งเสียงร้องให้เจ้าของรู้เหมือนสัตว์อื่นๆ ศัตรูของกบส่วนมากได้แก่ งู นก หนู หม่า แมว และที่สำคัญที่สุดได้แก่ คน ดังนั้นถ้าบ่อเลี้ยงหรือคอกเลี้ยงกบ อยู่ห่างจากที่อยู่อาศัยมาก ก็จะถูกคนขโมยจับกบไปขายหมด นกนั้นมีทั้งกลางวันและกลางคืน นกกลางคืนโดยเฉพาะนกเค้าแมว สามารถลงไปอยู่ปะปนและจับกบกินอย่างง่ายดาย แมวนับว่ามีส่วนทำลายกบมาก เพราะถึงแม้มันจะจับกบกินเพียงตัวเดียวแล้วก็ตาม แต่เมื่ออ้อมแล้วมันก็ยังจับกบตัวอื่นๆ มาหยอกเล่น และทำให้กบตายในที่สุด

พันธุ์กบที่นำมาเลี้ยง

พันธุ์กบที่นิยมนำมาเลี้ยงมี 2 พันธุ์คือ กบอเมริกันบูลฟร็อก และกบนา สำหรับผู้เริ่มต้นแนะนำให้เลี้ยงพันธุ์กบนานาจะเหมาะกว่า กบนาใช้เวลาเพียง 4-5 เดือน กบก็โตได้ถึงขนาด 4-5 กิโลกรัมต่อตัว เป็นกบที่โตเร็ว และเป็นที่นิยมบริโภคมากกว่าพันธุ์อื่น ๆ ลักษณะกบนานาตัวผู้จะมีขนาดเล็กกว่าตัวเมีย และกบตัวผู้จะมีกล่องเสียงอยู่ใต้คางแถว ๆ มุมปากล่างทั้งสองข้าง ใช้สำหรับส่งเสียงร้องโดยเฉพาะในฤดูผสมพันธุ์ ส่วนกบตัวเมียส่งเสียงร้องได้เหมือนกันแต่เบากว่า ในช่วงฤดูผสมพันธุ์กบตัวผู้จะส่งเสียงร้องและกล่องเสียงจะพองโตและใส ส่วนตัวเมียที่มีไข่แก่จะสังเกตเห็นท้องบวมและใหญ่กว่าปกติ

การคัดฟอพันธุแม่พันธุ์กบ

1. แม่พันธุ์ตัวที่มีไข่ส่วนท้องจะขยายใหญ่ และจะมีปุ่มสากข้างลำตัวที่ 2 ข้าง เมื่อใช้นิ้วสัมผัสจะรู้สึกได้ และแม่พันธุ์ตัวที่พร้อมมากจะมีปุ่มสากมากแต่เมื่อไข่หมดท้องปุ่มสากนี้ก็หายไป
2. การคัดเลือกฟอพันธุ์ เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์กบตัวผู้จะส่งเสียงร้องเสียงดังและกลองเสียงที่ได้คางก็จะพองโปน ลำตัวจะมีสีเหลืองเข้มและมือเราใช้นิ้วสอดที่ใต้ท้อง มันจะใช้ขาหน้ากดครีมนี้เราไว้นั่น

การเตรียมบ่อเพาะพันธุ์กบ

1. ล้างทำความสะอาดบ่อเพาะพันธุ์ด้วยน้ำส้มเข้มข้น 10 ppm แชทิ้งไว้ประมาณ 1-2 ชั่วโมง จากนั้นล้างทำความสะอาดต่างทับทมออกให้หมด
2. เติมน้ำสะอาดใส่บ่อให้ลึกประมาณ 5-7 ซม. และไม่ควรให้ระดับน้ำสูงเกินไปกว่านี้ เพราะไม่สะดวกในการที่กบตัวผู้จะโอบรัดตัวเมีย เพราะว่าขณะที่กบตัวเมียแบ่งไข่ออกมาจากท้อง จะต้องใช้ขาหลังยันที่พื้น ถ้าน้ำลึกมากขาหลังจะยันพื้นไม่ถึงและจะลอยน้ำทำให้ไม่มีพลัง เป็นเหตุให้ไข่ออกมาไม่มาก
3. เตรียมผืนเทียม โดยทั่วไปกบจะจับคู่ผสมพันธุ์ในช่วงฤดูฝน แต่เราจะเลียนแบบธรรมชาติ โดยนำท่อ PVC ขนาดครึ่งนิ้ว มาเจาะรูเล็กๆ ตามท่อต่อน้ำเข้าไปและให้น้ำไหลออกได้คล้ายฝนตก แล้วนำท่อท่อนี้ไปพาดไว้บนปากบ่อหรือหลังคาคลุมบ่อ และเปิดใช้เวลาที่ จะทำการผสมพันธุ์กบ

การผสมพันธุ์กบ

1. ปลอ่ยฟอพันธุ์แม่พันธุ์ลงไปบ่อที่เตรียมไว้ โดยให้มีตัวผู้ต่อตัวเมียจำนวน 1:1 ต่อพื้นที่ 1 ตร.ม. และต้องปลอ่ยให้กบผสมกันในตอนเย็น
2. เมื่อปลอ่ยกบลงไปแล้วจึงเปิดผืนเทียมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้กบจับคู่ผสมพันธุ์ ซึ่งจะอยู่ในช่วงเวลา ประมาณ 17.00 น. – 22.00 น. ซึ่งภายในบ่อเพาะต้องมีท่อให้น้ำล้นออกด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้ระดับน้ำสูงเกินไป
3. กบจะจับคู่ผสมพันธุ์และจะปลอ่ยไข่ตอนเช้ามีด

การลำเลียงไข่กบจากบ่อผสมไปบ่ออนุบาล

1. หลังจากกบปลอ่ยไข่แล้วในตอนเช้า ต้องจับกบขึ้นไปใส่ไว้ในบ่อดิน จากนั้นจะค่อย ๆ ลดน้ำในบ่อลงและใช้สวิงผ้านิ่ม ๆ รองรับไข่ที่ไหลตามน้ำออกมา ในขณะที่น้ำลดนั้นต้องคอยใช้สายยางฉีดน้ำเบา ๆ ไล่ไข่ ขึ้นตอนนั้นต้องทำด้วยความระมัดระวังไม่ให้ไข่แตก และจะต้องทำในตอนเช้าในขณะที่ไข่กบยังมีวุ้นเหนียวหุ้มอยู่
2. นำไข่ที่รวบรวมได้ไปใส่บ่ออนุบาลโดยใช้ถ้วยตวงตักไข่ โรยให้ทั่วๆ บ่อแต่ต้องระวังไม่ให้ไข่กบซ้อนทับกันมาก เพราะจะทำให้ไข่เสียและไม่ฟักเป็นตัว เนื่องจากขาดออกซิเจน
3. ระดับน้ำที่ใช้ในการฟักไข่ประมาณ 7-10 ซม. ไข่จะฟักเป็นตัวภายใน 24 ชม

การอนุบาลและการให้อาหารลูกกบ

เมื่อไข่กบฟักออกเป็นตัวแล้วช่วงระยะ 2 วันยังไม่ต้องให้อาหาร เพราะลูกกบยังใช้ไข่แดง (yolk sac) ที่ติดมาเลี้ยงตัวเองอยู่ หลังจากนั้นจึงเริ่มให้อาหาร เช่น ไรแดง ไข่ตุ๋น อาหารเม็ด ตามลำดับดังนี้

- อายุ 3 - 7 วัน ให้อาหาร 20 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว จำนวน 5 มื้อต่อวัน
- อายุ 7 - 21 วัน ให้อาหาร 10-15 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว จำนวน 5 มื้อต่อวัน
- อายุ 21 - 30 วัน ให้อาหาร 5-10 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว จำนวน 4 มื้อต่อวัน
- อายุ 1 - 4 เดือน ให้อาหาร 4-5 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว จำนวน 2 มื้อต่อวัน

การเปลี่ยนถ่ายน้ำ

1. เมื่อลูกอ๊อดฟักออกเป็นตัวจะต้องเพิ่มระดับน้ำในบ่อขึ้นเรื่อยๆ จนอยู่ที่ระดับความลึก 30 ซม.
2. ลูกอ๊อดอายุครบ 4 วัน จะต้องทำการย้ายบ่อครั้งที่ 1 และระดับน้ำที่ใช้เลี้ยงควรอยู่ที่ระดับ 30 ซม.
3. เปลี่ยนถ่ายน้ำทุกวันๆ ละ ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์
4. ทุกๆ 3-4 วัน ทำการย้ายบ่อพร้อมกับคัดขนาดลูกอ๊อด
5. เมื่อลูกอ๊อดเริ่มเข้าที่ขาหน้าเริ่มงอกต้องลดระดับน้ำในบ่อลงมาอยู่ที่ระดับความลึกประมาณ 5-10 ซม. และจะต้องใส่วัสดุที่ใช้สำหรับเกาะอาศัยลงไปบ่อ เช่น ทางมะพร้าว แผ่นโฟม เป็นต้น

การคัดขนาดลูกกบ (ลูกอ๊อด)

เมื่อเลี้ยงไปได้ประมาณ 1 สัปดาห์หลังฟักออกจากไข่ ลูกอ๊อดจะเริ่มมีขนาดไม่เท่ากัน เนื่องจากการที่กินอาหารไม่ทันกัน ดังนั้นจึงต้องทำการคัดขนาดเมื่อลูกอ๊อดอายุได้ประมาณ 7 - 10 วัน โดยการใส่ตะแกรงคัดขนาดที่ทำจากตาข่ายพลาสติกที่มีขนาดของช่องตาขนาดต่างๆกัน ซึ่งเราสามารถเลือกซื้อตามขนาดของตัวอ๊อดระยะต่างๆ ได้ โดยให้ทำการคัดขนาดทุก ๆ 3-4 วันทำและแยกไปไว้ในแต่ละบ่อ ในระยะที่ลูกอ๊อดบางตัวเริ่มมีขาหน้างอกออกมาจะใช้ตะแกรงคัดขนาดไม่ได้แล้ว เนื่องจากลูกอ๊อดจะเกาะอยู่ที่ตะแกรงและไม่ลอดช่องลงไปจนต้องเปลี่ยนมาใช้กะละมังเติมน้ำให้เต็มแล้วคัดลูกกบที่มีครบ 4 ขาออกไปใส่บ่อเดียวกันไว้เมื่อลูกกบอายุประมาณ 1 เดือนลูกกบจะเป็นตัวเต็มวัยไม่พร้อมกัน ลูกกบตัวที่ทางยังคงครบก็จะอยู่ในน้ำ ส่วนลูกกบตัวที่ทางหดเป็นตัวเต็มวัยแล้วก็จะอยู่บนบก จึงต้องคัดแยกลูกกบที่โตเต็มวัยออกไปใส่บ่ออื่น ๆ โดยในบ่อแต่ละบ่อจะแบ่งตามอายุลูกกบดังนี้

- อายุ 7 วัน อนุบาลและการปล่อยเลี้ยง 2,000 ตัว/ตร.ม.
- อายุ 8 - 14 วัน อนุบาลและการปล่อยเลี้ยง 1,500 ตัว/ตร.ม.
- อายุ 15 - 25 วัน อนุบาลและการปล่อยเลี้ยง 800 ตัว/ตร.ม.
- อายุ 26 - 30 วัน อนุบาลและการปล่อยเลี้ยง 500 ตัว/ตร.ม.
- อายุ 1 - 4 เดือน อนุบาลและการปล่อยเลี้ยง 100 - 150 ตัว/ตร.ม.

การดูแลและเลี้ยงกบเต็มวัยจนกบโต

การให้อาหารกบควรจะให้วันละ 2 ครั้ง คือ เวลา 07.00 น. และ 17.00 น. โดยให้ปริมาณอาหารเท่ากับ 10 % ของน้ำหนักกบ เช่น กบในบ่อมีน้ำหนักประมาณ 100 กิโลกรัม ควรให้อาหาร 10 กิโลกรัม เป็นต้น

อาหารของกบมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับว่าผู้เลี้ยงสามารถหาอาหารแบบใดได้

1. เนื้อปลาสด
2. ปลายข้าว 1 ส่วน ผักบุง 2 ส่วน ต้มรวมกับ เนื้อปลา เนื้อหอยโข่ง หรือปู
3. เปิดไฟล่อให้แมลงมาเล่นไฟแล้วตกลงในบ่อเลี้ยง แต่ผลเสียคือ แมลงอาจจะมีพิษหรือแมลงมียาฆ่าแมลงตกค้าง ทำให้กบตายได้

ในการให้อาหารช่วงเช้า 07.00 น. ต้องมีการเก็บภาชนะไปล้างประมาณเวลา 10.00 น. เพื่อป้องกันอาหารบูด ส่วนอาหารเย็น 17.00 น. ไม่ต้องเก็บภาชนะไปล้าง เพราะว่ากลางคืนอาหารจะไม่บูดเสีย และธรรมชาติของกบจะหากินตอนกลางคืน

การเลี้ยงกบต้องคอยคัดขนาดกบให้เท่า ๆ กันในแต่ละบ่อ เพื่อไม่ให้กบใหญ่กินกบเล็ก และกบเป็นสัตว์ที่ชอบอิสระเสรี ถ้าใช้อวนไนลอนกั้นคอก ทำให้กบสามารถมองเห็นภายนอกและพยายามหาทางออกไปข้างนอก โดยจะกระโดดชนอวนไนลอนจนปากกบบาดเจ็บและเป็นแผล กินอาหารได้น้อยลงจนถึงกินไม่ได้เลยก็มี

